

KĄ TURI ŽINOTI NUKENTĖJĘS ASMUO?

01. Pranešimas apie nusikaltimą

Norėdami skubiai išsikviesti pagalbą į nusikaltimo vietą, skambinkite skubiosios pagalbos telefono numeriu **112**. Šiuo numeriu galite iškviešti policiją, greitąją medicinos pagalbą, priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą.

Svarbu! Paskambinus 112, atsiliepusiai operatoriai kuo tiksliau perduokite tokią informaciją:

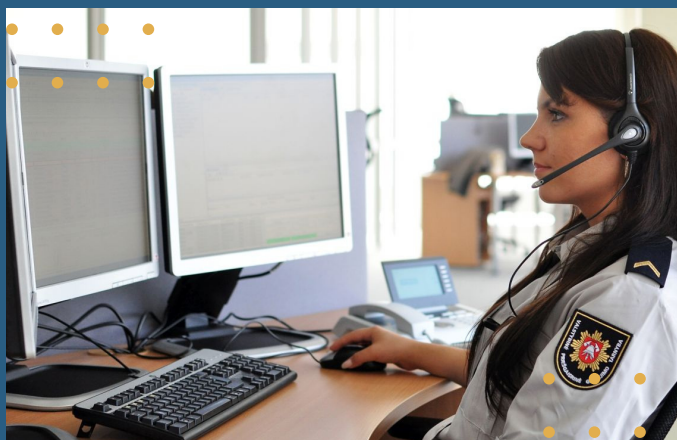
- kas įvyko?
- kur įvyko (įvykio vieta, adresas)?
- ar yra nukentėjusių ir, jei taip, kokio pobūdžio sužeidimai?

Laikykitės operatorės pateiktų elgesio instrukcijų ir nepadėkite ragelio, kol operatorė patvirtins, kad galima baigti pokalbį.

Jeigu skubios pagalbos nereikia, apie nusikaltimą galite pranešti vienu iš šių būdų:

- atvykę į artimiausią policijos komisariatą arba pateikę pareiškimą interneto svetainėje epolicija.lt;
- išsiuntę pareiškimą el. paštu generaline.prokuratura@prokuraturos.lt.

Telefono numeris 113 yra skirtas neskubiai medicininei informacijai ar tokio pobūdžio konsultacijai gauti. Juo galima skambinti, kai reikalinga tik medicininė konsultacija, t. y. situacija nekelia pavojaus žmogaus gyvybei ar sveikatai.

Norėdami išsikviesti pagalbą į nusikaltimo vietą, skambinkite skubios pagalbos telefonu

02. Nukentėjusio asmens teisės

Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas (BPK) garantuoja asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamos veikos, šias teises:

- gauti informaciją apie susijusio su jais baudžiamojo proceso padėtį;
- duoti įrodymus;
- pateikti prašymus;
- pareikšti nušalinimus;
- dalyvauti vertinant jų specialiuosius apsaugos poreikius;
- ikiteisminio tyrimo metu ir teisme susipažinti su byla;
- dalyvauti bylą nagrinėjant teisme;
- apskųsti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ir teismo veiksmus, taip pat apskųsti teismo nuosprendį ar nutartį;
- pasakyti baigiamąją kalbą;
- atsisakyti gauti informaciją apie su juo susijusio baudžiamojo proceso padėtį, nebent toks atsisakymas pažeistų įtariamojo ar kaltinamojo teises.

Bylos dokumentai, įteikiami nukentėjusiajam, turi būti išversti į jo gimtąją kalbą arba į kitą kalbą, kurią jis moka.

Nukentėjusysis ar jo atstovas turi teisę ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui pateikti motyvuotą prašymą ir dėl kitų svarbių bylos dokumentų, su kuriais BPK nustatyta tvarka jis turi teisę susipažinti, ar jų dalių vertimo raštu į jų gimtąją arba į kitą kalbą, kurią jis moka. Lietuvių kalbos nemokančiam nuo nusikalstamos veikos nukentėjusiam asmeniui ar jo atstovui užtikrinama teisė paduoti skundą ar pareiškimą dėl nusikalstamos veikos gimtąja arba kita kalba, kurią jis ar jo atstovas moka, arba užtikrinama teisė naudotis vertėjo paslaugomis pateikiant skundą žodžiu.

Ikiteisminio tyrimo pareigūno procesinius veiksmus ir nutarimus nukentėjusysis turi teisę apskųsti ikiteisminį tyrimą organizuojančiam ir jam vadovaujančiam prokurorui.

Prokurorui atsisakius patenkinti skundo reikalavimus, nutarimas gali būti apskundžiamas aukštesniajam prokurorui. Prokuroro procesinius veiksmus ir nutarimus nukentėjusysis turi teisę apskųsti aukštesniajam prokurorui. Jei aukštesnysis prokuroras atsisako tenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti apskundžiamas ikiteisminio tyrimo teisėjui. Ikiteisminio tyrimo teisėjo atliekamus procesinius veiksmus ir jo priimtas nutartis, išskyrus tas nutartis, kurios yra neskundžiamos, nukentėjusysis turi teisę apskųsti aukštesnės instancijos teismui.

Naudinga!

Detali informacija apie nukentėjusiojo teises bei galimybę jomis pasinaudoti [pateikiama](https://www.prokuraturos.lt/lt/visuomenei/apie-nukentejusiojo-teises/7210) interneto adresu:
<https://www.prokuraturos.lt/lt/visuomenei/apie-nukentejusiojo-teises/7210>.

03. Skundo pateikimas

Fizinis asmuo, nukentėjęs nuo nusikalstamos veikos, turi teisę žodžiu ar raštu kreiptis į ikiteisminio tyrimo įstaigą ar prokurorą su prašymu pradėti ikiteisminį tyrimą.

Ikiteisminio tyrimo pareigūnas ar prokuroras, gavęs asmens skundą, pareiškimą ar pranešimą apie padarytą nusikalstamą veiką, pradeda ikiteisminį tyrimą ir apie tai raštu praneša skundą, pareiškimą ar pranešimą padavusiam asmeniui. Atsisakydamas pradėti ikiteisminį tyrimą prokuroras ar ikiteisminio tyrimo pareigūnas surašo motyvuotą nutarimą, kuris išsiunčiamas skundą, pranešimą ar pareiškimą padavusiam asmeniui. Ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimas atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą gali būti apskundžiamas prokurorui, o prokuroro nutarimas – ikiteisminio tyrimo teisėjui. Skundų pateikimo tvarka nurodoma sprendime, kuriuo atsisakoma pradėti ikiteisminį tyrimą.

Nukentėjusysis, gyvenantis kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje nei ta, kurioje įvykdyta nusikalstama veikla, turi tas pačias teises, kaip ir valstybėje, kurioje įvykdyta nusikalstama veikla, gyvenantys asmenys.

Jeigu nukentėjusysis neturi galimybės pateikti skundo valstybėje narėje, kurioje įvykdyta nusikalstama veikla, jis gali kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją valstybėje narėje, kurioje gyvena. Toks skundas per kuo trumpesnį laiką turi būti perduotas kompetentingai valdžios institucijai toje valstybėje narėje, kurioje įvykdytas nusikaltimas.

04. Išlaidų, susijusių su žala ir baudžiamuoju procesu, atlyginimas

Nukentėjusysis, dėl nusikalstamos veiklos patyręs turtinę ar neturtinę žalą, turi teisę gauti atlyginimą, o įstatymų numatytais atvejais – ir kompensaciją iš Nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų asmenų fondo Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo nustatyta tvarka.

Informaciją, kaip pasinaudoti teise į kompensaciją iš Nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų asmenų fondo galite [rasti adresu: https://tm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/smurtiniu-nusikaltimu-zalos-kompensavimas](https://tm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/smurtiniu-nusikaltimu-zalos-kompensavimas).

Nukentėjusysis turi teisę baudžiamajame procese pareikšti įtariamajam ar kaltinamajam arba už įtariamojo ar kaltinamojo veikas materialiai atsakingiems asmenims civilinį ieškinį.

Teismas jį nagrinėja kartu su baudžiamąja byla. Civilinis ieškinys pareiškiamas paduodant ieškinį ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui bet kuriuo proceso metu, tačiau ne vėliau, nei teisme bus pradėti tirti įrodymai.

Kelionės išlaidų, darbo užmokesčio kompensavimas

Liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams, šaukiamiems pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją, į teismą ar instituciją (pas pareigūną), nagrinėjančią administracinio nusižengimo bylą, gyvenantiems kitoje vietoje, nei ta, į kurią yra iškviečiama, kompensuojamos kelionės į iškvietimo vietą ir iš jos išlaidos, gyvenamosios patalpos nuomos išlaidos, taip pat mokami dienpinigiai.

Liudytojams ir nukentėjusiesiems kompensuojamas darbo užmokestis arba apmokama už jų atitraukimą nuo įprastinio užsiėmimo proporcingai laikui, kurį jie sugaišo vykdami pas ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą, teisėją, į teismą ar instituciją (pas pareigūną), nagrinėjančią administracinio nusižengimo bylą.

Ikiteisminio tyrimo metu liudytojams, nukentėjusiesiems, ekspertams, specialistams ir vertėjams kompensacijas išmoka ikiteisminį tyrimą atliekanti ikiteisminio tyrimo įstaiga arba prokuratūra, teismo nagrinėjimo metu – teismas, o administracinių nusižengimų teismoje – institucija, nagrinėjanti administracinio nusižengimo bylą.

05. Apsaugos priemonės nukentėjusiems

Gavus patikrintų duomenų, kad dėl bendradarbiavimo su teisėsauga nukentėjusiojo gyvybei, sveikatai ar turtui yra iškilęs pavojus, nukentėjusiojo prašymu gali būti taikomos tokios apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemonės:

- fizinė asmens ir jo turto apsauga;
- laikinas asmens perkėlimas į saugią vietą;
- specialaus režimo, kurio laikantis teikiami duomenys apie asmenį iš valstybės ir žinybinių registrų bei informacinių sistemų, nustatymas;
- asmens gyvenamosios, darbo ar mokymosi vietos pakeitimas;
- asmens tapatybės ir biografijos duomenų pakeitimas;
- plastinės operacijos, pakeisiančios asmens išvaizdą, padarymas;
- šaunamojo ginklo, specialiųjų priemonių asmeniui išdavimas;
- finansinė parama.

Ikiteisminio tyrimo metu ir vykstant procesui teisme taip pat taikomos specialiosios apsaugos priemonės nukentėjusiems nuo stiprių dvasinių išgyvenimų apsaugoti. Šias priemones kurios taikomos ne visiems, o tik pažeidžiamiesiems nukentėjusiesiems. gali taikyti tyrėjas, prokuroras arba teismas, įvertinęs nukentėjusiojo poreikius.

Jūsų turimos teisės:

- jeigu nukentėjote nuo smurto artimoje aplinkoje, seksualinio nusikaltimo, neapykantos išpuolio, jūs turite teisę prašyti, kad jus apklaustų tos pačios lyties pareigūnas(-ė). Jeigu jums reikia vertėjo, kai jus apklausia tos pačios lyties pareigūnas(-ė), vertėjas taip pat turėtų būti tos pačios lyties.
- kad nereiktų apie tą patį įvykį kelis kartus pasakoti skirtingiems asmenims, jūs galite prašyti, kad pakartotinę apklausą atliktų tas pats pareigūnas(-ė).
- jeigu tiesioginis dalyvavimas apklausoje itin sunkus psichologiškai ir gali jus traumuoti, apklausa gali būti atliekama nuotoliniu būdu, naudojant vaizdo ir garso technologijas.
- jeigu kontaktas su įtariamuoju jums per sunkus ir gali traumuoti arba jam dalyvaujant negalėtumėte duoti išsamių parodymų dėl baimės ir nesaugumo jausmo, apklausa gali būti atliekama pas ikiteisminio tyrimo teisėją, įtariamajam nedalyvaujant.

- jeigu bylos nagrinėjimo metu busi paskelbta informacija, susijusi su privačiu gyvenimu, teismas gali nutarti rengti neviešą posėdį. Toks posėdis turi būti rengiamas ir tais atvejais, kai nagrinėjamos ypač opios bylos, pavyzdžiui, susijusios su seksualiniais nusikaltimais, arba kai byloje dalyvauja vaikai. Neviešas posėdis gali būti rengiamas ir nustačius, kad nukentėjusiam asmeniui viešas posėdis galėtų sukelti itin stiprių dvasinių išgyvenimų.
- jeigu nukentėjęs asmuo yra pažeidžiamas, klausimai užduodami per teismo posėdžiui pirmininkaujantį teisėją arba nukentėjusiojo(-sios) atstovą. Teisėjas atmeta su byla nesusijusius klausimus, pavyzdžiui, labai asmeniškų, taip pat nesusijusių su nusikaltimo aplinkybėmis klausimus.
- teismas, nustatęs, kad nukentėjęs asmuo yra pažeidžiamas ir turi specialiųjų apsaugos poreikių, gali leisti jam (-ai) nedalyvauti teismo posėdyje. Tokiu atveju teisme perskaitomi ikiteisminio tyrimo metu nukentėjusiojo(-sios) duoti parodymai arba pateikiamas parodymų vaizdo arba garso įrašas.
- jeigu nukentėjęs asmuo yra pažeidžiamas, jis (-i) gali duoti parodymus atskiroje patalpoje, įtariamajam ir jo gynėjui nedalyvaujant. Tokiu atveju yra daroma tiesioginė apklausos vaizdo ir garso transliacija, o įtariamąjo ir gynėjo klausimai užduodami per teisėją.

06. Teisinė apsauga

Nukentėjus nuo nusikaltimo jums gali prireikti teisinės pagalbos – advokato paslaugų.

Pasirinktas advokatas jums išsamiai paaiškins, kokios yra jūsų teisės, padės dalyvauti baudžiamajame procese ir gins jūsų, kaip nukentėjusiojo(-sios), interesus.

Advokato teisinė pagalba byloje dėl žalos atlyginimo yra nemokama visiems nukentėjusiesiems, neatsižvelgiant į pajamas ar turtą.

Išsamią informaciją, kaip pateikti prašymą bei prašymo formas rasite Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos interneto svetainėje adresu: <https://vgtp.lt/>.

07. Pagalbos tarnybų teikiama pagalba nukentėjusiam asmeniui

Pagalbos tarnyba atlieka šias funkcijas:

- įvertina nukentėjusio asmens poreikius, atsiradusius dėl padarytos nusikalstamos veikos, kartu su nukentėjusiuoju sudaro pagalbos priemonių planą ir organizuoja pagalbos teikimą;

- teikia informaciją apie nukentėjusių asmenų teises ir institucijas, kurios jas gali užtikrinti, o kai nukentėjusysis yra vaikas – apie Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą, nurodo juridinio asmens pavadinimą, veiklos vykdymo teritorijos adresą, telefono ryšio numerį, elektroninio pašto adresą;
- teikia informaciją apie įstaigas ir organizacijas, teikiančias socialines paslaugas;
- teikia emocinę ir (ar) psichologinę pagalbą arba organizuoja jos teikimą;
- organizuoja nukentėjusių asmenų, kuriems reikia saugios vietos, laikiną apgyvendinimą (laikino apgyvendinimo paslauga, jei būtina, suteikiama nedelsiant bet kuriuo paros metu);
- teikia informaciją nukentėjusiems asmenims apie sveikatos priežiūros įstaigų teikiamas paslaugas;
- nukentėjusio asmens prašymu organizuoja jo palydėjimą į kitas įstaigas ir organizacijas;
- informuoja nukentėjusįjį, kuris tiesiogiai kreipiasi į pagalbos tarnybą, apie galimybę baudžiamojo proceso metu kompetentingai institucijai pateikti skundą nuo kurios jis nukentėjo, nurodo tokios institucijos pavadinimą, veiklos vykdymo teritorijos adresą, telefono numerį, elektroninio pašto adresą;
- teikia informaciją apie baudžiamajame procese kompetentingas institucijas (nurodo juridinio asmens pavadinimą, veiklos vykdymo teritorijos adresą, telefono numerį, elektroninio pašto adresą) ir jų teikiamą pagalbą.

Advokatų sąrašas

www.advokatura.lt

08. Pagalbos tarnybų kontaktai

Visuomeninė organizacija Alytaus miesto moterų krizių centras, Topolių g. 10-18, Alytus, tel. Nr. +37065169959, el. p. info@ammkc.lt

VšĮ Kupiškio dekanato „Caritas“, Gedimino g. 1A, Kupiškis, tel. Nr. +37060614837, el. p. kupiskiocaritas@gmail.com

Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centras, J. Biliūno g. 7, Anykščiai, tel. Nr. +37066821166, el. p. anyksciumoterys@gmail.com; anpagalba@gmail.com

Kauno apskrities moterų krizių centras, Vaidoto g. 115, Kaunas, tel. Nr. +37037340027; +37066821232, el. p. kriziucentras@kamkc.lt; pagalbastarnyba@kamkc.lt

Asociacija Kauno moterų linija, V. Sladkevičiaus g. 5-3, Kaunas, tel. Nr., +37061840044; +37066310879, el. p. info@moterulinija.lt; pagalba.kml@gmail.com

Viešoji įstaiga Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras, Smilčių g. 5, Klaipėda, tel. Nr. +37046350099; +37065521030, el. p. kmn@moteriai.lt; pagalba@ksppc.lt

Koordinacinis centras Gilė, Lokystos g. 36, Šilalė, tel. Nr. 869022508, el. p. koordinaciniscentras@gmail.com

Kretingos moterų informacijos ir mokymo centras, J. K. Chodkevičiaus g. 10, Kretinga, tel. Nr. +37060931466, el. p. kretingosmoterys@gmail.com

Lietuvos agentūros „SOS vaikai“ Panevėžio skyrius, Rožių g. 19, Panevėžys, tel. Nr. +37069986866 +37068480600, el. p. paramosnamai@gmail.com; pagalba.nukentėjusiems@gmail.com

Marijampolės apskrities moters veiklos centras, Kęstučio g. 3-12, Marijampolė, tel. Nr. +37065902229; +37069033132, el. p. Mvc.mot@gmail.com

Moterų informacijos centras, S. Konarskio 49-808 kab., Vilnius, tel. Nr. +37052629003; +37065255286 el. p. mic@lygus.lt; nukentėjau@lygus.lt

Moterų teisių asociacija, Maironio g. 26 B, Kaunas, tel. Nr. +37067533833, el. p. pagalba.mota@gmail.com

Moterų veiklos inovacijų centras, Aušros al. 64, Šiauliai, +37069033788, +37065224232, el. p. mvic@splus.lt

Raseinių krizių centras, Vytauto Didžiojo g. 1, Raseiniai, tel. Nr. +37067070303, el. p. info@raseiniukriziucentras.lt; sptpagalba@gmail.com

Tauragės moters užimtumo ir informacijos centras, V. Kudirkos g. 9, kab. 12 Tauragė, tel. Nr. +37069033163, el. p. taurage@moterscentras.lt

Telšių krizių centras, Džiugo g. 6, Telšiai, tel. Nr. +37067116590, +37060351559, el. p. kriziucentras@gmail.com, pagalba.telsiai@gmail.com

Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, J. Basanavičiaus g. 7, Kuršėnų m., tel. Nr. +37061753247, +37061510512, el. p. danguole.kraskauskiene@siauliuraj.lt; sigita.jokubaitiene@siauliuraj.lt

Dingusių žmonių šeimų paramos centras, Žaliųjų ežerų g. 85, Vilnius, tel. Nr. +37052483353, +37068708653, el. p. centras1@missing.lt; centras@missing.lt

Ukmergės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Deltuvos g. 19, Ukmergė, tel. Nr. +37034046526, el. p. ursvsb@gmail.com

Kovos su prekyba žmonėmis ir išnaudojimu centras, Rotušės al. 23, Kaunas, Respublikos g. 38, Panevėžys Vytauto g. 83, Tauragė, Vytauto g. 17, Marijampolė, tel. Nr. +37067132147, el. p. centras@anti-trafficking.lt

Asociacija Minties bitės, Ežero g. 8-1, Šiauliai,
tel. Nr. +37060935795; +37060788146,
el. p. a.marcenkaite@socin.lt;
asociacija@mbites.lt

Visagino šeimos krizių centras, Statybininkų g.
7, Visaginas, tel. Nr. +37066948570; el. p.
visaginopagalbostarnyba@gmail.com

Utenos moterų centras, J. Basanavičiaus g.
49A-304, Utena, tel. Nr. +37061024983,
el. p. utenos.mc@gmail.com

Vilniaus arkivyskupijos Caritas, M. K. Paco g. 4,
Vilnius, tel. Nr. +37069990866,
el. p. pagalba@vilnius.caritas.lt

VšĮ Žmogiškųjų išteklių stebėsenos ir plėtros
biuras, P. Višinskio g. 34, Šiauliai,
tel. Nr. +37069845565, el. p. biuras@zispb.lt

MB Ištrūk iš spąstų, Ugniagesių g. 7-2, Alytus,
tel. Nr. +37067001812,
el. p. pagalbostarnybaistruk@gmail.com

09. Naudingos nuorodos

<https://tm.lrv.lt/lt/nukentejusiems-nuo-nusikaltimu>

<https://www.nukentejusiems.lt>

<https://bpc.lrv.lt/lt/numeris-112>

<https://sam.lrv.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/nacionalines-sveikatos-sistemos-istaigos/savivaldybiu-asmens-sveikatos-prieziuros-istaigos>

<https://www.teismai.lt/lt/visuomenei-ir-ziniasklaidai/teismai-ir-teisejai/teismu-kontaktai/1700>

<https://www.specializuotospagalboscentras.lt>